

TREŚĆ NUMERU

Szanowni Czytelnicy	149	Informator Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego	
Przepuszczalne zapory suchych zbiorników retencyjnych Cz. 1. Obliczenia przepustowości. The permeable dams for dry retention water reservoirs. Part 1. The hydraulic calculation – prof. dr hab. inż. Szczepan Ludwik Dąbkowski	150	Zalecenia w zakresie projektowania i budowy obiektów melioracji wodnych szczegółowych. Recommendations for the design and construction of water management objects – dr hab. inż. Józef Lipiński	176
Realizacja inwestycji wodno-melioracyjnych w obrębie miast. The construction of hydraulic structures in the border of towns – mgr inż. Zdzisław Szczepaniak	160	Z naszej przeszłości	
Elektrownie wodne przy piętrzących obiektach melioracyjnych. Water power plant beside the irrigation structures – Marek Mazurkiewicz	165	Młyny wodne. Część I. Przeszłość – dr inż. Marek Jarosław Łoś	185
Erozja wodna gleb w wybranych zlewniach Wyżyny Lubelskiej w świetle wieloletnich badań. Water erosion in some river basins of Wyżyna Lubelska in the light of many years research works – prof. dr hab. Stanisław Patys, dr inż. Andrzej Mazur	167	Aktualności	
Książki	173	Jubileusz 45-lecia pracy naukowej profesora Czesława Przybyły	192
Mała retencja w fotografii	174	80 lat „Gospodarki Wodnej”	193
		III Kongres Nauk Rolniczych „Nauka – praktyce”	193
		I Opolskie Forum Mikroretencji Opole	193
		Metodyka przeprowadzania ocen stanu technicznego i bezpieczeństwa pompowni odwadniających Szkolenie ITP	195
		Laudacja Prof. dr E. Kaca – Profesorem Honorowym	197
		Spis rocznika 2015	198
		Alfabetyczny wykaz Autorów	200
		Seminarium „Budowa, eksploatacja i oddziaływania zbiornika wodnego Siemianówka”	III okł.

WYDAWCA

Stowarzyszenie
Inżynierów i Techników
Wodnych i Melioracyjnych

Wersja pierwotna
papierowa

KOLEGIUM REDAKCYJNE

Redaktor nacz. prof. dr hab. inż. WALDEMAR MIODUSZEWSKI **Sekretarz red.** GRAŻYNA GUTOWSKA

Redaktorzy tematyczni: prof. dr hab. inż. SZCZEPAN L. DĄBKOWSKI, mgr inż. JERZY MAZGAJSKI,
dr inż. MAREK JAROSŁAW ŁOŚ, prof. dr hab. inż. KAZIMIERZ PIEKUT

Redaktor statystyczny: dr hab. inż. TOMASZ SZYMCZAK prof. ITP

Redaktor językowy: mgr OLGA GÓRCZAK-ŻACZEK

RADA PROGRAMOWA

Małgorzata Badowska (RZGW Warszawa); Leszek Bagiński (Zarząd Główny SITWM); Andrzej Drabiński (Uniwersytet Przyrodniczy Wrocław); Joanna Gustowska (Dolnośląski ZMiUW Wrocław); Piotr Ilnicki (Uniwersytet Przyrodniczy Poznań); Halina Jankowska-Huflejt (ITP Falenty); Jerzy Jeznach (SGGW Warszawa); Edmund Kaca (ITP Falenty); Marek Kaczmarczyk (MRiRW i SITWM); Bogumił Kazulak (SITWM Łódź); Robert Keśy (WZMiUW Warszawa); Aleksander Kiryluk (Politechnika Białostocka); Krzysztof Latoszek (BIPROMEL Warszawa); Piotr Michałuk (WZMiUW Warszawa) – zastępca przewodniczącego R.P.; Krzysztof Ostrowski (Uniwersytet Rolniczy Kraków); Edward Pierzgalski (SGGW Warszawa); Zenon Pijanowski (Uniwersytet Rolniczy Kraków); Czesław Przybyła (Uniwersytet Przyrodniczy Poznań); Adam Rak (FSNT Opole); Bogusław Sawicki (Uniwersytet Przyrodniczy Lublin); Cezary Siniecki (SITWM Poznań); Ewa Skowron (WZMiUW Olsztyn); Ewa Skupińska (Gospodarka Wodna Warszawa); Klara Ramm Szatkiewicz (KZGW); Leonard Szczygielski (SITWM Warszawa); Krzysztof Wierzbicki (ITP Warszawa) – przewodniczący R.P.; Teresa Zań ((IMGW).

Recenzenci artykułów naukowych i inżynierskich: prof. dr hab. Wiesław Dembek, prof. dr hab. Kazimierz Garbulewski, prof. dr hab. Małgorzata Gutry-Korycka, prof. dr hab. Stanisław Kostrzewa, prof. dr hab. Leszek Łabędzki, prof. dr hab. Andrzej Łachacz, mgr inż. Piotr Michałuk, prof. dr hab. Rafał Miłaszewski, prof. dr hab. Hanna Obarska-Pempkowiak, prof. dr hab. Edward Pierzgalski, prof. dr hab. Mikołaj Sikorski, prof. dr hab. Piotr Stypiński, dr hab. Zbigniew Wasilewski, dr hab. Jan Winter, prof. dr hab. Jan Żarski

Redakcja: ul. Czackiego 3/5, 00-043 Warszawa, tel. (22) 8273850, <http://www.sitwm.pl> e-mail: redakcja@sitwm.pl

Adres do korespondencji: 00-950 Warszawa 1, skr. pocztowa 15

WARUNKI PRENUMERATY

Wpłaty na prenumeratę „Wiadomości Melioracyjnych i Łąkarskich” przyjmuje:

**Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Wodnych i Melioracyjnych, 00-043 Warszawa, ul. Czackiego 3/5
nr konta 96 1160 2202 0000 0000 2921 0044**

Prenumerata czasopisma na 2016 rok wynosi: 42 zł (w tym 5% VAT) za kwartał, 84 zł (w tym 5% VAT) za półrocze, 168 zł (w tym 5% VAT) za cały rok. Członkowie Stowarzyszenia i IIB otrzymują 50% zniżki.

Szanowni Czytelnicy

To, że Polska jest krajem dużych kontrastów nikogo już nie dziwi. Dotyczy to również wielu spraw związanych z gospodarką wodną i rolnictwem. A oto kilka przykładów. W odróżnieniu od wielu rozwiniętych krajów europejskich mamy jeszcze kilkadziesiąt tysięcy kilometrów rzek w stanie naturalnym (nie były prowadzone na nich prace regulacyjne lub w minimalnym rozmiarze). Te naturalne rzeki, ale również uregulowane i rowy melioracyjne są porośnięte bujną roślinnością i często są zamulone. Stanowią więc doskonałe siedlisko dla cennych gatunków flory i fauny. Jednocześnie, zgodnie z podawanymi danymi, mamy ponad 80% rzek w złym stanie ekologicznym. Podczas gdy w Niemczech do złego stanu ekologicznego zaliczono tylko 20% tamtejszych rzek.

W świecie jesteśmy postrzegani jako ci co najbardziej zanieczyszczają Bałtyk i to głównie azotanami i fosforanami pochodzenia rolniczego. Często idą w świat informacje z Polski o zaniedbanym i zanieczyszczonym naszym rolnictwie. Równie często słyszymy, że polskie produkty rolne są bardzo cenione na świecie jako towary o wysokich walorach jakościowych, że Polska jest krajem o dużych możliwościach rozwoju rolnictwa ekologicznego ze względu na wysokie walory przyrodnicze kraju i małe jego zanieczyszczenie. Gdzie leży prawda?

Statystyki wykazują duże zaniedbania w utrzymaniu systemów melioracyjnych, rowy odwadniające zarastają, odpływ z systemów drenarskich jest utrudniony, obserwuje się zanik nawodnień upraw polowych i użytków zielonych, nastąpiła likwidacja wielu spółek wodnych. Ale w tym samym czasie mówi się o wzroście produkcji rolnej, znacznym zwiększeniu eksportu towarów żywnościowych. Nawet susza, która miała miejsce w tym roku nie spowodowała zmniejszenia (?) eksportu. Nie było też żadnych obaw, pomimo strat w rolnictwie przekraczających 30% średniej rocznej produkcji, że zabraknie (?) żywności dla ludzi, lub że żywność podrożeje. Co więcej zgodnie z danymi Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi mamy, pomimo suszy, całkowicie zapewnione tzw. bezpieczeństwo żywnościowe (nie mylić z bezpieczną żywnością), co więcej musimy poszukiwać rynków zbytu dla naszych produktów rolnych. Niezbędny jest eksport około 1/3 nadwyżek produkcji rolnej. Nasuwa się pytanie, czy regulacja stosunków wodnych jest warunkiem intensyfikacji produkcji rolnej?

Od lat sześćdziesiątych ubiegłego wieku mówimy o konieczności rozwoju małej retencji wodnej. Opracowywane były, co najmniej trzykrotnie, bardzo obszerne, niekiedy poparte interesującymi symulacjami modelowymi programy rozwoju małej retencji. Ich realizacja była jednak stosunkowo skromna. Ostatni program z lat dziewięćdziesiątych zrealizowany został w około 40% i obejmował głównie działania techniczne (budowa zbiorników, stawów rybnych, budowli piętrzących na rzekach i rowach itp). Faktem jest, że zapomniano o drugiej części małej retencji, czyli o działaniach nietechnicznych. Ostatnio, często słusznie, podważa się sens prowadzonych prac, szczególnie budowy zbiorników wodnych. Zaczęto więc mówić o „mikroretencji”, pozostawiając określenie „mała” dla zbiorników wodnych. Problemem jest nie nazwa, ale zrozumienie idei „małej retencji” jako zespołu bardzo różnorodnych metod i sposobów, które mogą być realizowane w celu poprawy struktury bilansu wodnego zlewni, czyli w celu ograniczenia niekorzystnych skutków powodzi (nadmiaru wody) i suszy. Problemem jest również polskie prawo, które nie pomaga, ale utrudnia (często uniemożliwia) realizację wielu cennych inicjatyw z zakresu małej retencji. Mała retencja nie ma odzwierciedlenia w polskim Prawie wodnym, a Prawo ochrony środowiska traktuje te niewielkie budowle podobnie jak duże inwestycje. Rozważa się obecnie potrzebę opracowania strategii rozwoju retencji wodnej na obszarach wiejskich. Może tym razem uda się podjąć kompleksowe działania zarówno o charakterze technicznym jak i nietechnicznym, nie ograniczając się do budowy urządzeń piętrzących.

W ostatnich latach Komisja Europejska zainteresowała się „małą retencją”, a szczególnie jej nietechniczną częścią. Popularyzuje się hasło: Natural Water Retention Measures (NWRM). Opracowane zostały specjalne dokumenty. Zaleca się, by ta problematyka ujmowana była w zlewniowych planach gospodarowania wodą, co wiąże się z wdrażaniem tej idei do praktyki. Istnieją uzasadnione obawy, że kraj w którym powstała idea „małej retencji” niedługo będzie upominany przez Komisję Europejską za zbyt wolne wdrażanie tej idei do praktyki zarządzania zasobami wodnymi. Czy są tu zadania dla specjalistów meliorantów, zarządów melioracji?

Może warto byłoby zastanowić się nad kontrastami występującymi w gospodarowaniu zasobami wodnymi na terenach wiejskich. Wyjaśnić z czego te kontrasty wynikają i spróbować realizować i wdrażać prawidłowe metody zarządzania i utrzymania budowli i urządzeń wodnych na obszarach wiejskich.

Redakcja

*Spokojnych i radosnych
Świąt Bożego Narodzenia
oraz sukcesów w Nowym 2016 Roku
życzy Redakcja*